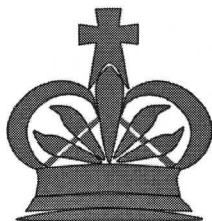
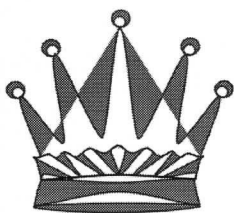

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002

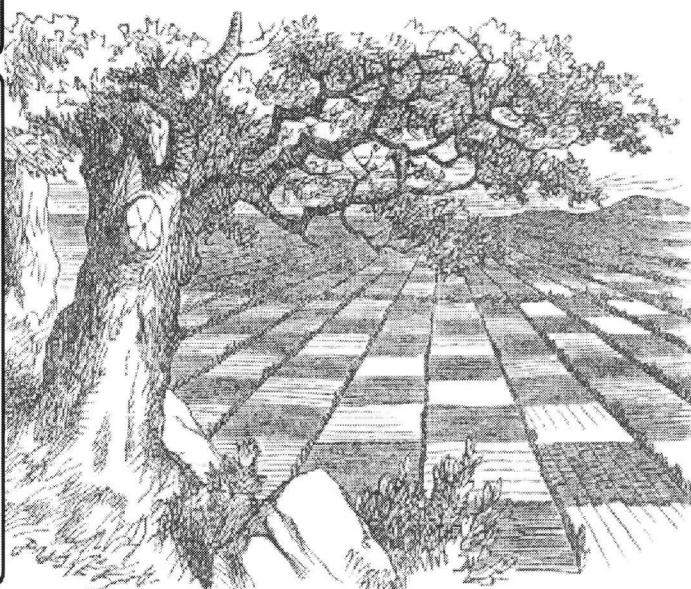
σαχ

ματ

Τ
Ε
Υ
Χ
Ο
Σ

21

Μηνιαία εφημερίδα για το σκάκι
Σύλλογοι Τριανδρίας

Το δέντρο του σκακιού θα αναπτυχθεί;;
"Σκάκι και ανάπτυξη" είναι ένα από τα θέματα του συνεδρίου

Ανανεωμένη η εφημερίδα μας με νέο λογότυπο**
επανέρχεται την νέα σκακιστική χρονιά, πλούσια σε
θεματολογία-με αναφορά στα σκακιστικά δρώμενα
του καλοκαιριού και όχι μόνο- και εύχεται μια
παραγωγική σκακιστική χρονιά.

*δημιουργία του Χριστόφορου Χριστοφορίδη όπως άλλωστε τα περισσότερα σκίτσα

1^ο Πανελλαδικό σκακι- στικό συνέδριο

Από 26 έως 28 Σεπτεμβρίου θα γίνει το 1^ο (!) Πανελλαδικό σκακιστικό συνέδριο στην Καλλιθέα Χαλκιδικής. Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι το 1971-την δύσκολη περίοδο της χούντας- έγινε το συνέδριο των σκακιστικών συλλόγων της Β. Ελλάδας που είχε σαν κεντρικό σύνθημα «ένα σκάκι σε κάθε σπίτι» που θεωρείται πρόδρομος των σκακιστικών συνεδρίων στη χώρα μας.

Θα συζητηθούν τρεις ενότητες, (Παρασκευή απόγευμα, Σάββατο πρωί και απόγευμα), **Σκάκι και ανάπτυξη** (υπό-ενότητες: διασυλλογικά πρωταθλήματα, ατομικά πρωταθλήματα, Εθνικές ομάδες), **Οικονομικά και Διοικητικά θέματα** (Οικονομικός προγραμματισμός και προϋπολογισμός, Χορηγοί και δημόσιες σχέσεις, Καταστατικό και εσωτερικός κανονισμός), **Αγωνιστικά θέματα** (σχολικά πρωταθλήματα, γυναικείο σκάκι, περιφέρειες, οι προπονητές στο σκάκι, οργάνωση και λειτουργία συλλόγου).

Την Κυριακή θα γίνει η Γ. Συνέλευση των συλλόγων όπου θα γίνει και ψηφοφορία επί των προτάσεων που θα έχουν διαμορφωθεί.

Στη Καλλιθέα Χαλκιδικής όπου γίνεται το φετινό Champions League
μετέχουν σκακιστές με Μ.Ο. ΕΛΟ 2550 περίπου

Οι Σκακιστικοί σύλλογοι Τριανδρίας σε νέο εντευκτήριο

Σε νέο μεγαλύτερο εντευκτήριο, στην οδό Μάνου Κατράκη 4 στο Κέντρο Πολιτισμού, μεταφέρθηκε οι σκακιστικοί σύλλογοι της Τριανδρίας από τις 16 Σεπτεμβρίου. Εκεί διοργανώθηκε το 1^ο τουρνουά μαθητών Δημοτικού και Γυμνασίου από 18 έως 21 Σεπτεμβρίου, όπου πρώτευσε ο Γιάννης Χριστοφορίδης στους μαθητές Δημοτικού και ο Ευθύμης Κυρατζόπουλος στους μαθητές Γυμνασίου.

Καλλιθέα Χαλκιδικής: Το σκακιστικό κέντρο της Ευρώπης από 21-28 Σεπτεμβρίου

Η Καλλιθέα Χαλκιδικής φιλοξενεί το φετινό Champions League του σκάκι, όπου αγωνίζονται οι 43 καλύτερες ομάδες της Ευρώπης (οι πρωταθλήτριες, δευτεραθλήτριες κ.λ.π. κάθε χώρας) που συμμετέχουν σε ένα από τα σημαντικότερα αθλητικά γεγονότα που διοργανώθηκαν ποτέ στην Ελλάδα. Οι αγώνες θα γίνουν σε ελβετικό σύστημα 7 γύρων ενώ οι ομάδες είναι 6μελείς. Το περσινό Champions League έγινε στο Ρέθυμνο και πρωταθλήτρια Ευρώπης αναδείχθηκε η Ρωσική Νορβίλσκι Νίκελ, 2^η η Πολωνική Πολόνια Πλας και 3^η η επίσης Ρωσική Γκάβοζικ.

Την Ελλάδα εκπροσωπεί ομάδα μεικτή της Θεσσαλονίκης, που φέρει την ονομασία «Σκακιστική Ακαδημία G-Hotels» και εκπροσωπεί την δευτεραθλήτρια ΣΑ ΔΕΗ. Την αποτελούν ο πρωταθλητής Ελλάδας Χριστόδουλος Μπανίκας, ο εκλέκτορας της Εθνικής Ελλάδας Σέρβος Σλάβολομπ Μαριάνοβιτς, οι Δημήτρης και Θάνος Μαστροβασίλης, ο Θανάσης Καραγιάννης, ο Ανδρέας Τζερμιαδιανός, ο Σ. Πιντσούκ (2425) και η πρωταθλήτρια του ανοιχτού

πρωταθλήματος γυναικών Βέρα Παπαδοπούλου. Στον 1^ο γύρο έχασε 5-1 από την BOSNA Σεράγεβο. Ο πρωταθλητής Κύδων Χανίων και η τριταθλήτρια Καβάλα δεν συμμετέχουν λόγω του οικονομικού κόστους. Από το site blackqueen.net η παρακάτω αναφορά.

Στις τάξεις αυτών των ομάδων ανήκουν τα μεγαλύτερα ονόματα του Παγκόσμιου Σκακιού (με μέσο όρο **ΕΛΟ στο 2550!**). Ανάμεσά τους ο **Vladimir Kramnik**, (νίκησε τον Κασπάροβ πριν από δύο χρόνια περίπου σε ματς κορυφής) που θα αγωνιστεί με το Γαλλικό Σύλλογο NAO CHESS CLUB. Στον ίδιο σύλλογο αγωνίζονται οι διάσημοι σκακιστές **Gritchouk, Svidler, Lautier, Bacrot** κ.α. Πολύ ισχυρή επίσης θα εμφανιστεί η BOSNA Sarajevo με τους διεκδικητές του Παγκόσμιου τίτλου **M. Adams, A. Shirov**, και ακόμα τους **I. Sokolov, T. Radjabov, S. Movensian** κ.α. Το παρών θα δώσουν επίσης ο φετινός φιναλίστ του Παγκόσμιου Τίτλου Ουκρανός **V. Ivanchuk** και η πιο διάσημη σκακίστρια **Judit Polgar** με την Πολωνική Ομάδα "POLONIA GSM Plus". Πανίσχυρες θα είναι και οι Ρωσικές ομάδες που θα αγωνιστούν με όλους τους κορυφαίους Ρώσους Σκακιστές. Ο Μπαρέβ με τον Ντρέεβ, τον Μαλάκοβ, Σβιαγκίντσεβ, Ρουστέμοβ, και Ντολμάτοβ στην περσινή Πρωταθλήτρια **Νορβίλσκι Νίκελ**, ο πρώην Παγκόσμιος Πρωταθλητής **Χάλιφμαν** με τους Ακοπιάν, Ρουμπλέφσκυ, Ιμπραγκίμοβ και Μπακλάν στη Ρωσική **Λάντια Καζάν**, ο βετεράνος Κορτσόνι με τους Βολκόβ, Ποπόβ και Σακάεβ στην ομάδα της **Αγίας Πετρούπολης**.

Οι αγώνες φιλοξενούνται στο πολυτελές ξενοδοχειακό συγκρότημα **G Hotels Complex** (Ξενοδοχεία Athos Palace & Pallini Beach) στην Καλλιθέα Χαλκιδικής.

Το Σκάκι σύμφωνα με όλα τα επίσημα στοιχεία που υπάρχουν, είναι το τρίτο μαζικότερο άθλημα παγκοσμίως. Μέσα από τη συγκεκριμένη διοργάνωση εκατομμύρια άνθρωποι θα γνωρίσουν την Ελλάδα, καθώς θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την πορεία των ινδαλμάτων τους κυρίως μέσω του Ίντερνετ. Επισημαίνουμε πως υπάρχει ζωντανή μετάδοση των αγώνων την επιμέλεια της οποίας έχει αναλάβει το Hellas Chess Club (<http://www.chess.gr>).

Μηνιαία εφημερίδα για το σκάκι

Σκίτσα: Χριστόφορος Χριστοφορίδης
Τακτικός συνεργάτης: Carlo de Grandi
Σελιδοποίηση: Κώστας Γιουβαντσιούδης
Υπεύθυνος ύλης: Κώστας Παπαδόπουλος

email: ostria@ostria.edu.gr & pat@pat.gr
ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΤΡΙΑΝΔΡΙΑΣ
Μ. Κατράκη 4 Τ.Κ. 55337
τηλ.&fax: 0310-951581
www.ostria.edu.gr & www.pat.gr

Καλοκαιρινά διεθνή τουρνουά

Ξεκινάμε την παρουσίαση των καλοκαιρινών τουρνουά από το τουρνουά της Καλλιθέας που έγινε πιο πρόσφατα.

Διεθνές τουρνουά Καλλιθέας (28/8-5/9). Ο Γεωργιανός διεθνής Νίκολοζ Μαναγκάτζε (2428) επικράτησε στην Καλλιθέα! Ο Μαναγκάτζε τερμάτισε πρώτος με 8 βαθμούς σε 9 αγώνες, μισό βαθμό μπροστά από τον “δικό μας” Σπύρο Καπνίση. Πρώτη γυναίκα αναδείχθηκε η 18χρονη Αλεξάνδρα Στείρη η οποία ισοβάθμησε στην 3η θέση με 7 βαθμούς. Αγωνίστηκαν συνολικά 174 σκακιστές από 8 χώρες.

Διεθνές τουρνουά Νίκαιας (19-27 Αυγούστου). Ρεκόρ συμμετοχών με 226 σκακιστές από 10 χώρες στο διεθνές τουρνουά «Τιμή στην Εθνική Αντίσταση» που είναι αφιερωμένο στην μνήμη των νεκρών του μπλόκου της Κοκκινιάς (17 Αυγούστου 1944). Ο Βούλγαρος Πετρόφ κατέκτησε την πρώτη θέση ενώ ο **GM Στράτος Γρίβας** που επανέκαμψε δυναμικά ήταν ο πρώτος Έλληνας, στην δεύτερη θέση, μισό βαθμό λιγότερο από τον Πετρόφ (με 7,5β. σε 9 αγώνες). Η **Βέρα Παπαδοπούλου** αναδείχθηκε πρώτη Ελληνίδα, κερδίζοντας τον τίτλο της πρωταθλήτριας του ανοιχτού πρωταθλήματος Ελλάδος

Διεθνές τουρνουά Καβάλας (10-17 Αυγούστου). Ο Ρώσος διεθνής Α. Καματγκαλέβ (2416) επικράτησε στο οpen της Καβάλας! Ο Καματγκαλέβ τερμάτισε στην 1η θέση με 7,5 βαθμούς σε 9 αγώνες, σε ισοβαθμία με τον Δανό διεθνή Νικολάι Πέντερσεν (2458) ο οποίος όμως είχε χειρότερα κριτήρια άρσης της ισοβαθμίας. Το καλύτερο αποτέλεσμα από ελληνικής πλευράς πέτυχε ο **Δημήτρης Μαστροβασίλης** (2462) ισοβαθμώντας στην 3η θέση με 7 βαθμούς. Αγωνίστηκαν συνολικά 191 σκακιστές και σκακίστριες από 18 χώρες, μεταξύ των οποίων και 13 GM (Ιστρατέσκου, Κοτρωνιάς, Κόσιτς, Μπερέλοβιτς, Μπανίκας, Μιλαντινόβιτς **Διεθνές τουρνουά Πάτρας** (1-8 Αυγούστου). Ο Μολδαβός GM Ντιμίτρι Σβετούσκιν νικητής και στην Πάτρα! Μετά το τουρνουά της Ικαρίας ο Μολδαβός επικράτησε και στο οpen της Πάτρας με 7,5 βαθμούς σε 9 αγώνες, σε ισοβαθμία με τον Αντρέι Ιστρατέσκου (Ρουμανία, 2622) που είχε όμως χειρότερα κριτήρια ισοβαθμίας. Αγωνίστηκαν συνολικά 94 σκακιστές και σκακίστριες από 10 χώρες.

Διεθνές τουρνουά Κορίνθου (23-31 Ιουλίου). Ο Σεργκέι Βολκόφ επικράτησε στο φετινό οpen της Κορίνθου! Ο Ρώσος GM σημείωσε 7,5 βαθμούς σε 9 αγώνες (6 νίκες και 3 ισοπαλίες) ενώ τη καλύτερη εμφάνιση από ελληνικής πλευράς έκανε ο διεθνής μας **Θάνος Μαστροβασίλης**, ο οποίος ισοβάθμησε στη 2η θέση με 7 βαθμούς. Αγωνίστηκαν συνολικά 124 παίκτες από 15 χώρες, μεταξύ των οποίων 14 γκρανμέτρ και μερικά πολύ γνωστά ονόματα παγκοσμίως όπως ο Σεργκέι Βολκόφ (Ρωσία, 2636 - No. 52 στη παγκόσμια κατάταξη), ο Αντρέι Ιστρατέσκου (Ρουμανία, 2622) και ο βετεράνος Ουκρανός Όλεγκ Ρομανίσιν (2559)!

Διεθνές τουρνουά Ικαρίας (13-21 Ιουλίου). 160 παίκτες από 19 χώρες αγωνίστηκαν στο φετινό οpen της Ικαρίας! Ο Ντιμίτρι Σβετούσκιν (Μολδαβία, 2491) και ο Αντρέι Ριτσάγκοβ (Ρωσία, 2537) ισοβάθμησαν στη 1η θέση της τελικής βαθμολογίας με 7,5 βαθμούς σε 9 αγώνες και καλύτερα κριτήρια ισοβαθμίας για τον Μολδαβό. Από ελληνικής πλευράς τη καλύτερη εμφάνιση πραγματοποίησε ο **19χρονος Θανάσης Τσάνας** (2176) ο οποίος ισοβάθμησε στην 6η θέση με 6,5 βαθμούς, σημειώνοντας μάλιστα και νόρμα διεθνή μετρ!

Ρωσία εναντίον «όλου του κόσμου»

Ολοκληρώθηκε στην Μόσχα το ματς του αιώνα, ο αγώνας της Ρωσίας εναντίον «όλου του κόσμου», όπου οι 10 καλύτεροι Ρώσοι σκακιστές αναμετρήθηκαν με μία μεικτή από τους 10 καλύτερους σκακιστές του κόσμου σε τουρνουά 10 γύρων.

Με 52 πόντους έναντι 48 ο «Υπόλοιπος Κόσμος» επιβλήθηκε της αντιπροσωπευτικής ομάδας της Ρωσίας στους αγώνες γρήγορου σκακιού. Η Ρωσία δεν κατάφερε να συνεχίσει την παράδοση της Σοβιετικής Ένωσης που, όποτε αντιμετώπιζε τη Μεικτή Κόσμου, σχεδόν πάντα την κέρδιζε. Ίσως ο βασικός λόγος να είναι η απογοητευτική εμφάνιση του Κασπάροφ αλλά και του Κράμνικ, οι οποίοι συγκέντρωσαν μόλις 4 βαθμούς (σε 10 και 9 παρτίδες αντίστοιχα) χαρίζοντας τη νίκη στους αντιπάλους τους. Βέβαια και ο «Υπόλοιπος Κόσμος» είχε σε εξαιρετική διάθεση έναν πρώην Σοβιετικό, τον άλλοτε Λετονό και νυν Ισπανό Σίροφ, που έκανε το καλύτερο αποτέλεσμα από τους παίκτες και των δύο ομάδων. Μέχρι τον 7ο γύρο η διαφορά ήταν μόλις 1 β, ωστόσο ο 8ος και ο 9ος γύρος έδωσαν την τελική νίκη στη Μεικτή Κόσμου.

Ατομικά αποτελέσματα παικτών της Ρωσίας: Μπαρέφ, Μορόζεβιτς 6 βαθμοί σε 10 αγώνες, Γκρίσουκ 5,5 βαθμοί σε 10 αγώνες, Σβίντλερ, Κάρποφ 5 βαθμοί σε 9 αγώνες, Ντρέφ 4,5 βαθμοί σε 8 αγώνες, Κράμνικ 4 βαθμοί σε 9 αγώνες, Κασπάροφ 4 βαθμοί σε 10 αγώνες, Χάλιφμαν 3,5 βαθμοί σε 9 αγώνες, Ρουμπλέφσκι 3 βαθμοί σε 6 αγώνες, Μοτίλεφ 1 βαθμός σε 6 αγώνες, Ζβιαγκίνσεφ 0,5 βαθμός σε 4 αγώνες.

Ατομικά αποτελέσματα παικτών της Μεικτής Κόσμου: Σίροφ (Ισπανία) 7 βαθμοί σε 10 αγώνες, Γκέλφαντ (Ισραήλ), Ιβαντσούκ (Ουκρανία), Πονομαριόφ (Ουκρανία) 6 βαθμοί σε 10 αγώνες, Λέκο (Ουγγαρία) 5,5 βαθμοί σε 10 αγώνες, Ανάντ (Ινδία) 5 βαθμοί σε 9 αγώνες, Ρατζάμποφ (Αζερμπαϊτζάν) 5 βαθμοί σε 10 αγώνες, Σμίριν (Ισραήλ) 4 βαθμοί σε 9 αγώνες, Σορτ (Αγγλία) 2,5 βαθμοί σε 8 αγώνες, Αζμαίπαρασβίλι (Γεωργία) 2 βαθμοί σε 4 αγώνες, Πόλγκαρ 2 βαθμοί σε 7 αγώνες, Ακοπιάν (Αρμενία) 1 βαθμός σε 3 αγώνες.

Και λίγη Ιστορία. Αξίζει να θυμηθούμε τι ακριβώς συνέβη στο πρώτο αντίστοιχο ματς στο Βελιγράδι το 1970, όταν η τότε Σοβιετική Ένωση κατάφερε να κερδίσει τη Μεικτή Κόσμου, έστω και οριακά, με σκορ 20,5-19,5. Τη Μεικτή Κόσμου οδηγούσε ο μύθος του δυτικού σκακιού, Μ. Φίσερ. Ένα ανάλογο ματς έγινε στο Λονδίνο το 1984 και έληξε με νικήτρια ξανά τη Σ. Ένωση, με σκορ 21-19. Πάντως, η ιδέα ενός τέτοιου ματς θα πρέπει να αναχθεί στο 1945, όταν η Σοβιετική Ένωση συνέτριψε τους Αμερικανούς με σκορ 15,5-4,5.

* Βραβείο πήρε η παρτίδα που ακολουθεί:

Γκρίσουκ (2702) - Σίροφ (2697), 9ος γύρος 1. ε4 γ6 2. δ4 δ5 3. ε5 Αζ5 4. Ιγ3 ε6 5. η4 Αη6 6. Ιη2 γ5 7. Αε3 Ιγ6 8. δ: γ5 Πγ8 9. ζ4 Β04+ 10. Αζ2 Β: η4 11. Βδ2 Ιβ4 12. Πη1 Βζ5 13. Πγ1 Ι: γ2+ 14. Ρδ1 δ4 15. Α: δ4 Ιβ4 16. Ιη3 Βη4+ 17. Αε2 Β04 18. Ιγ4 Ιγ6 19. Ιδ6+ Α: δ6 20. ε: δ6 Ι: δ4 21. Β: δ4 Ιζ6 22. Αβ5+ Ρζ8 23. δ7 Ι: δ7 24. Α: δ7 Πδ8 25. Ρε1 Β: θ2 26. Ρζ1 θ5 27. Πη2 Β03 28. Ρη1 θ4 29. Ιζ1 Π05 30. Π: η6 ζ: η6 31. Βδ6+ Ρζ7 32. Ρε1 Βη4+ 33. Ρζ2 Π: δ7 34. Β: δ7+ Ρζ6 35. Βδ8+ Ρζ7 36. Βδ7+ Ρζ6 37. Ιε3 Β: ζ4+ 38. Ρε2 Πε5 39. Ρδ3 Βε4+ 40. Ρδ2 Ββ4+ 41. Ρδ1 Π: γ5 42. Πζ1+ Πζ5 43. Ι: ζ5 η: ζ5 44. Βδ2 Β: δ2+ 45. Ρ: δ2 η5 46. Ρε2 η4 47. Πγ1 θ3 48. Ρζ2 ζ4 49. Πγ7 η3+ 50. Ρζ3 θ2 51. Π07 ε5 52. Π06+ Ρη5 53. Π08 ε4+ 54. Ρη2 Ρζ5 55. Πζ8+ Ρε5 56. Π08 Ρδ4 57. Π04 Ρε3 58. β4 β5 59. α3 α6 60. Π08 ζ3+ 61. Ρ: η3 ζ2 62. Ρη2 Ρε2 0-1

Κορυφαίοι Σκακιστές

Συνεχίζουμε για δεύτερη χρονιά την παρουσίαση κορυφαίων σκακιστών, Ελλήνων και ξένων, μορφών του παρελθόντος και σύγχρονων σκακιστών. Έτσι μετά την παρουσίαση των Τζιοακίνο Γκρέκο (17^{ος} αιώνας), Άντολφ Άντερσεν (19^{ος} αιώνας), Αλεξάντερ Αλιέχιν (20^{ος} αιώνας), του σύγχρονου Μπόμπι Φίσερ, των παγκόσμιων πρωταθλητών (στο σύνολό τους), του πρωτεργάτη του Ελληνικού σκακιού Τριαντάφυλλου Σιαπέρα (1931-1994) -σε μια εξαιρετική παρουσίαση από τον GM Στράτο Γρίβα που τον έζησε από κοντά- και της σύγχρονης Ελληνίδας Άννας-Μαρίας Μπότσαρη, παρουσιάζουμε το «φαινόμενο» Μόρφου, από τον Carlo de Grandi που έχει παρουσιάσει στην ενότητα «Μνήμες από το παρελθόν» τους περισσότερους από τους προαναφερθέντες.

Πωλ Μόρφου

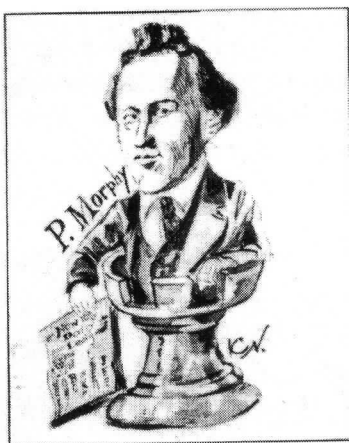
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΑΡΘΟΓΡΑΦΟΣ: Carlo de Grandi

Μνήμες από το Παρελθόν

Paul Charles Morphy (1837 - 1884)

Στο παρόν άρθρο θα εξετάσουμε μία άλλη μεγάλη μορφή του 19^{ου} αι., τον Αμερικανό σκακιστή **Paul Charles Morphy**, ο οποίος παρέμεινε στο σκακιστικό στερέωμα για 3 χρόνια περίπου, από το 1857 μέχρι το 1860, αυτό όμως δεν τον εμπόδισε να γίνει Παγκόσμιος Πρωταθλητής. Ο **Paul Charles Morphy** γεννήθηκε στις 22 Ιουνίου 1837 στη Νέα Ορλεάνη των Η.Π.Α. Γιος ανώτατου δικαστή, κατ' άλλη εκδοχή πλούσιου ιδιοκτήτη φυτειών, έμαθε σκάκι σε ηλικία 8 ετών. Μέσα σε 4 χρόνια έκανε τεράστιες προόδους. Το 1849 κερδίζει τον Ουγγαρέζο σκακιστή J. L'wenthal - ο οποίος επισκέφθηκε τις Η.Π.Α. το 1949, πριν πάει στο Λονδίνο για το τουρνουά που πραγματοποιήθηκε το

1851, και ζήτησε πολιτικό άσυλο - σε τρεις φιλικές παρτίδες με $2\frac{1}{2} - \frac{1}{2} (+2, =1)!!$ Ο J. L'wenthal είπε γι' αυτόν: «...Αυτό το παιδί - θαύμα πρόκειται να παίξει καθοριστικό ρόλο στην ιστορία του σκακιού.». Από τον Μεγάλο Μαιτρ και πρώην Παγκόσμιο Πρωταθλητή (1935) Δρ. Μαξ Όυβε θεωρήθηκε «Το μεγαλύτερο σκακιστικό φαινόμενο της εποχής εκείνης». Το 1850 γίνεται Μαιτρ. Τελείωσε το κολέγιο του Sprind-Hill. Το 1857 παίρνει το πτυχίο της Νομικής από το Πανεπιστήμιο της Λουιζιάνας, λόγω του ότι ήταν πολύ νέος - μόλις 20 ετών (!!) - για ν' ασχοληθεί με τη δικηγορία, αφιέρωσε περισσότερο χρόνο τις ελεύθερες ώρες του στο σκάκι μιας και δεν αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα εφ' όσον προερχόταν από πλούσια οικογένεια. Το ίδιο έτος κερδίζει την πρώτη θέση στο πρώτο Αμερικανικό Πρωτάθλημα που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη, με (+14, =2, -1)!! Έγινε γνωστός σαν «Ο θαυμάσιος σκακιστής» και όχι σαν δικηγόρος. Δεν έγραψε κανένα σημαντικό σύγγραμμα παρά μόνο λίγα σχόλια για το

ματς Λα Μπουρντονέ – Μακ Ντόνελλ και σε μερικές του Στάουντον. Έπαιξε λίγες παρτίδες, έχουν διασωθεί μόνο 55 και αρκετές, περίπου 450, από σιμουλτανέ ή χαρίζοντας διάφορα πλεονεκτήματα στον αντίπαλο. Ένα δείγμα είναι η κατωτέρω παρτίδα:

Το Κυνήγι του Βασιλιά ή Η Οδύσσεια του Βασιλιά

Ἀνοιγμα Δύο Ἰππων

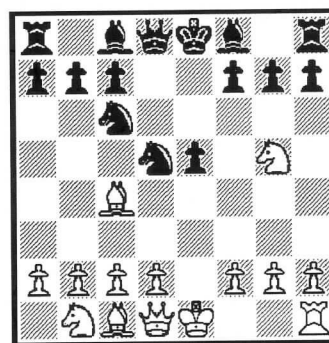
[Νέα Ορλεάνη «Η.Π.Α.», 1860(;)]

Λευκά: Paul Morphy

Μαύρα: Άγνωστος

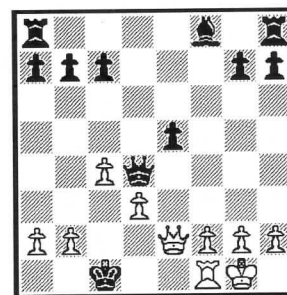
Η κατωτέρω παρτίδα είναι μία από τις τελευταίες που έπαιξε ο Μόρφου πριν αποσυρθεί οριστικά από την ενεργό σκακιστική δράση. Για ν' αντισταθμίσει τη διαφορά δυναμικότητας με τον αντίπαλό του, του δίνει πλεονέκτημα ενός Πύργου. (Αφαιρέστε το Πύργο από το τετράγωνο «a1».)

1.ε4,ε5 2.Ιζ3,Ιγ6 3.Αγ4,Ιζ6 4.Ιη5,δ5; 5.ε:δ, Ι:δ; (Βλέπε κατωτέρω διάγραμμα):

6.I:ζ1,P:I.O Οδυσσέας εγκαταλείπει τη Τροία (ε8) και ξεκινάει για το μακρινό ταξίδι της επιστροφής του στην Ιθάκη (γ1) με πρώτο σταθμό τη χώρα των Κικόνων (ζ7). **7.Bζ3+,Pε6 8.Iγ3,Iδ4 9.A:I+,Pδ6 10.Bζ7,Aε6 11.A:A,I:A 12.Iε4+,Pδ5 13.γ4+!,P:I 14.B:I,Bδ4; 15.Bη4+,Pδ3 16.Βε2+,Pγ2 17.δ3+ε.α,P:A 18.0-0!!** Βλέπε κατωτέρω τη τελική εικόνα του ματ μετά το Βασιλικό ταξίδι:

ΆΓΝΩΣΤΟΣ

Μόρφυ

Η τεράστια προσφορά του Μόρφου στο σκάκι είναι αυτές ακριβώς οι παρτίδες, που τις άφησε σαν παρακαταθήκη για τις επερχόμενες γενιές, που στηρίζονται στη κατανόηση της σημασίας του **“κέντρου”**, σε σχέση με τον υπόλοιπο χώρο, των

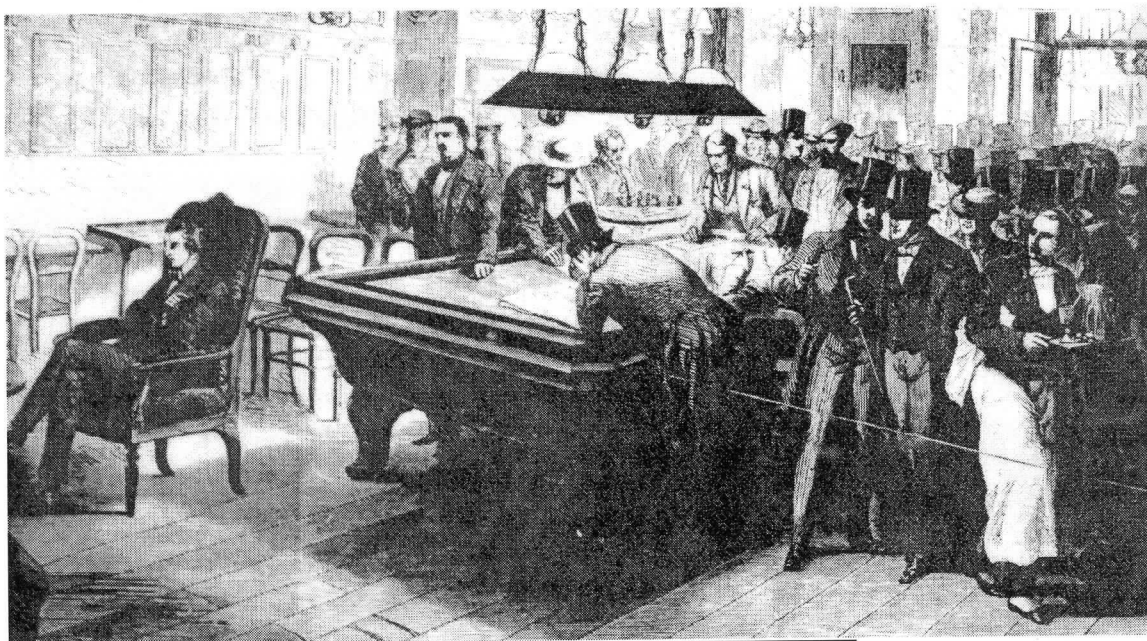
“ανοικτών γραμμών” και τη “γρήγορη ανάπτυξη των κομματιών” σε καίριες θέσεις πριν την επίθεση, ώστε στη κατάλληλη ευκαιρία να κάνει τη συνδυαστική επίθεσή του. Ενώ οι άλλοι κορυφαίοι σκακιστές εκμεταλλευόντουσαν ευκαιρίες από τα λάθη των αντιπάλων τους για να δημιουργήσουν τους συνδυασμούς τους για την επίθεση, ο Μόρφου δημιουργούσε μόνος του τους συνδυασμούς αναπτύσσοντας τα κομμάτια του σε καίριες θέσεις. Ο Μόρφου έλεγε χαρακτηριστικά: “Βοήθα τα κομμάτια σου για να μπορέσουν κι αυτά με τη σειρά τους να σε βοηθήσουν!!” ή “Συν Αθηνά και χείρα κίνει!!”, όπως λέμε σήμερα. Το 1857 στο τουρνουά της Νέας Υόρκης, σε ένα διάλειμμα, ο Λ. Πάουλσεν αντιμετώπισε 4 αντιπάλους χωρίς να βλέπει την σκακιέρα, τους οποίους νίκησε 3-1. Σε αυτή που

22.Π03,06 23.Βδ2! (Δ 24.Π:θ+,η:Π 25.Π:θ),Ρ07 24.Β:Α,Αδ6 25.Π:θ+,Ρ:Π 26.Πδ3!
(Δ 27.Π03),Ρ05 27.Βζ7+,Ρ04 (Εάν 27....,Ρ06 28.Π03) 28.Π03+,Ρη4 29.Βη6±,Εάν 27....,Ρη4 28.Βη6+Π04 29. Π03± Εάν 27....,η6 28.Β07+,Ρη4 29.Β03±/Πη3±.

Διάγραμμα Δεξιά: Παίζουν τα Μαύρα και κερδίζουν.

1....,Π:η+!! 2.Ρ:Π,Πη8+ 3.Βη7+(Εάν 3.Ρζ2; ,Β02+ 4.Ρζ3,Πη3),Π:Β+ 4.Ρζ2,Β02+ 5.Ρζ3,Πη3±

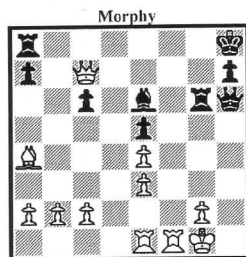
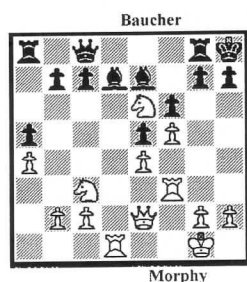
Ο Μόρφου έπαιξε με όλους τους τότε γνωστούς κορυφαίους σκακιστές της Ευρώπης τους οποίους και νίκησε. Με τον μόνο που στάθηκε αδύνατον να παίξει ήταν ο Στάουντον, ο οποίος δήλωνε ότι ήταν απασχολημένος με την προετοιμα-

Ο Μόρφου παίζει 8 παρτίδες τυφλά στο Cafe de la Regence

έχασε, αντίπαλος του ήταν ο Πωλ Μόρφου που έπαιξε για πρώτη φορά σε τέτοιου είδους σιμουλτανέ. Το 1858 στο Παρίσι στο ξακουστό για εκείνη την εποχή “Cafe de la Regence”, στέκι των εκλεκτών σκακιστών, ο Μόρφου αντιμετώπισε 8 αντιπάλους χωρίς να βλέπει στη σκακιέρα. Η εφημερίδα “Harper’s Weekly” στις 13 Νοεμβρίου 1858 δημοσίευσε ένα άρθρο σχετικά με το γεγονός αυτό, το οποίο συνοδευόταν κι από μία φωτογραφία με το Μόρφου να κάθεται σε μία πολυθρόνα με γυρισμένη τη πλάτη στους παίκτες. Ο αγώνας διήρκεσε 10 ώρες. Κέρδισε 7-1 (+6, =2).

Οι κατωτέρω θέσεις προέρχονται από το σιμουλτανέ στις οποίες εκμεταλλεύεται τις ανοιχτές γραμμές για να κάνει την επίθεσή του:

Διάγραμμα Αριστερά: Θέση μετά την 21^η κίνηση των Μαύρων.

σία μίας μελέτης στα έργα του Σαίξπηρ. Νίκησε τους: J. L’wenenthal στο Λονδίνο με (+9, =3, -3), το Χάρβιτς το 1858 στο Παρίσι στο “Cafe de la Regence” με (+5, =1, -1). Ο Μόρφου, παρ’ όλες τις προσπάθειες που έκανε για να παίξει με τον Άντερσεν, στάθηκε αδύνατον να παίξει μαζί του προφασίζοντας ο τελευταίος ότι ήταν πολύ απασχολημένος. Το 1858 όμως ο Άντερσεν δεν μπόρεσε ν’ αποφύγει αυτή τη συνάντησή με το Μόρφου, λόγω του ότι ήταν αναγκασμένος να υπερασπίσει τον Τίτλο του Παγκόσμιου Πρωταθλητή, οπότε δεν υπήρχαν άλλα περιθώρια προφάσεων. Το αποτέλεσμα της συνάντησης αυτής ήταν η νίκη του Μόρφου επί του Άντερσεν με (+7, =2, -2) και η κατάκτηση του Τίτλου. Πριν την έναρξη του αγώνα είχε αποφασισθεί ότι νικητής θα αναδεικνυόταν όποιος θα συμπλήρωνε 7 νίκες. Γυρίζοντας στο Λονδίνο αντιμετώπισε 5 Μαιτρ, τους οποίους είχε αντιμετωπίσει προηγουμένως σε κανονικές παρτίδες, σε σιμουλτανέ τους οποίους νίκησε με (+2, =2, -1). Το 1859 στο Μάντσεστερ ο Μόρφου αντιμετώπισε 8 αντιπάλους, τους οποίους νίκησε 7,5-1,5. Ο Μόρφου σε όλες τις επιδείξεις τυφλού συστήματος που έπαιξε έχασε μόνο μια φορά το 1858 στο Μπέρμιγχαμ!! Μη βρίσκοντας αντιπάλους για να τον αντιμετωπίσουν δήλωνε ότι θα αντιμετώπιζε οποιονδήποτε στο κόσμο χαρίζοντας πλεονέκτημα πιονιού και κίνησης. Κανείς δεν ενδιαφέρθηκε γι’ αυτή τη προσφορά και ο Μόρφου απογοητευμένος το 1859 επέστρεψε στις Η.Π.Α. Η υποδοχή που του επιφυλάχθηκε ήταν εξαι-

ρετική για έναν Παγκόσμιο Πρωταθλητή. Αλλά δυστυχώς όλοι τον έβλεπαν σαν “φαινόμενο” και δεν έβλεπαν την ανθρώπινη πλευρά του. Σιγά-σιγά άρχισε να χάνει κάθε ενδιαφέρον για το σκάκι για ν’ ασχοληθεί με τη νομική. Η αποτυχία του όμως, στο τομέα αυτό, ήταν παταγώδης. Ο κόσμος τον γνώριζε σαν Παγκόσμιο Πρωταθλητή και όχι σαν Δικηγόρο. Το 1861 αποχωρεί οριστικά από τα σκακιστικά δρώμενα, με αποτέλεσμα ο Άντερσεν να πάρει “πίσω” τον Παγκόσμιο Τίτλο άνευ αγώνων, τον οποίο διατήρησε μέχρι το 1866 για να τον χάσει από τον Β. Στάϊνιτς. Ήταν ή πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού που κάποιος παίρνει το Τίτλο άνευ αγώνων. Η δεύτερη φορά ήταν το 1948, μετά τον αιφνίδιο θάνατο το Δρ. Α Αλιέχιν το 1946. Το διάστημα 1946-1948 δεν έγιναν αγώνες για τον Παγκόσμιο Τίτλο, όταν πήρε το Τίτλο άνευ αγώνων ο Μποτβίνικ για να μείνει στην κυριαρχία των Ρώσων για 24 χρόνια. Η τρίτη φορά ήταν το 1975, όταν αναίτια ο Φίσερ αποχώρησε από τα σκακιστικά δρώμενα χωρίς να υπερασπίσει τον Τίτλο του από τον Κάρποφ, ο οποίος κατέκτησε τον Τίτλο άνευ αγώνων για να παραμείνει έκτοτε υπό την Ρωσική κυριαρχία μέχρι σήμερα, με ένα κενό 3 ετών (1972-1975) που παρέμεινε στις Η.Π.Α. Έχουν γραφεί πολλά για την

Από το ματς Άντερσεν-Μόρφου στο Παρίσι

αινιγματική αποχώρηση: η έλλειψη κάθε φιλοδοξίας, η αίσθηση ότι βρίσκεται στη κορυφή της πυραμίδας και δεν υπάρχει περαιτέρω εξέλιξη, από ερωτική απογοήτευση, ή ακόμα και η απογοήτευση που ένοιωσε που δεν κατόρθωσε να αντιμετωπίσει τον Στάουντον. όποια και να ήταν η αιτία ένα είναι βέβαιον, ότι το “φαινόμενο” που άκουγε στο όνομα Πωλ Μόρφου εμφανίστηκε ξαφνικά από το πουθενά στο σκακιστικό στερέωμα σαν μετεωρίτης για να εξαφανισθεί αθόρυβα και πάλι ξαφνικά. Το αποτέλεσμα ήταν ο ήδη μελαγχολικός Μόρφου να μελαγχολήσει ακόμη περισσότερο με έκδηλο το σύμπτωμα της μανίας καταδίωξης. Αποτραπηγμένος από το κόσμο, που τόσο τον επευφήμησε, ζούσε σαν ερημίτης κάνοντας μοναχικούς περιπάτους στους δρόμους της Νέας Ορλεάνης επισκεπτόμενος καθημερινά την Όπερα. Στο βιβλίο του με τίτλο “Ο Συνδυασμός στο Σκάκι από το Φιλντντάρ έως το Καρπόφ” ο Raymond Keene γράφει για τον Πωλ Μόρφου τα εξής: “...Ο ανεμοστρόβιλος που ξεσήκωσε τη παγκόσμια κοινή γνώμη ήταν τέτοιος που, ακόμα και σήμερα, ένα από τα λίγα σκακιστικά ονόματα που έρχονται σίγουρα στο νου, όσων δεν ασχολούνται με αυτό το παιχνίδι, είναι το δικό του. Η πρόωγη αποχώρησή του από το ενεργό σκάκι ήταν μία ακόμα σωστή και μεγαλοφυής κίνηση. Με αυτό το τρόπο διατήρησε για πάντα

το φωτοστέφανο του αήττητου που κανένας αντίπαλος δεν θα μπορούσε να διαλύσει.”.

Το ίδιο φαινόμενο το ξανασυναντούμε μετά από 115 χρόνια στο πρόσωπο, μίας άλλης μεγάλης σκακιστικής μορφής του 20^{ου} αιώνα, του Αμερικανού και πάλι του Ρόμπερτ Φίσερ, που το 1975 εντελώς ξαφνικά απεχώρησε από την ενεργό δράση, αφού κατατρόπωσε όλους τους μεγάλους σκακιστές του 20^{ου} αιώνα και κατάφερε ν’ αποσπάσει τον Παγκόσμιο Τίτλο από τους Ρώσους, νικώντας τον Σπάσκυ το 1972 στο

Ρέϊκιαβικ (Ισλανδία) με 12 ½ - 8 ½, που το κατείχαν από το 1948 έως το 1972 για 24 χρόνια!!

Για την εξέλιξη των τελευταίων χρόνων του ο Μόρφου αναφέρεται συχνά σαν: “Η περηφάνια και η λύπη συγχρόνως του σκακιού”.

Πέθανε από αποπληξία στη Νέα Ορλεάνη το 1884 και ήταν μόλις 47 ετών!!

Ασχολήθηκε με την εκμάθηση του σκακιού. Το 1859 διατηρούσε σκακιστική στήλη σε εφημερίδα με αμοιβή το φανταστικό αστρονομικό ποσό για εκείνη την εποχή των 3.000 \$!!!

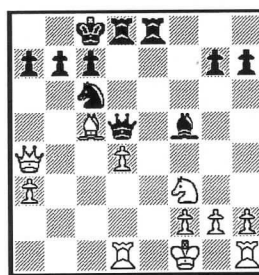
Μία βασική εικόνα του ματ φέρει το όνομά του “Το ματ του Μόρφου” και προκύπτει από ένα χαρακτηριστικό συνδυασμό με “εναρκτηρία κίνηση” τη θυσία της Βασίλισσας στο “ζ3” ή “ζ6” αιχμαλωτίζοντας Αξιοματικό ή Ίππο. Η ακριβής ονομασία είναι “Η θυσία του Μόρφου” γιατί ο συνδυασμός με τη θυσία της βασίλισσας δεν καταλήγει πάντα σε ματ.

Κατωτέρω παραθέτουμε δύο διαγράμματα για να κατανοήσετε το

μηχανισμό αυτού του ματ:

Λονδίνο, 1867

Boden

MacDonnell

Διάγραμμα Αριστερά: Παίζουν τα Μαύρα και κερδίζουν.

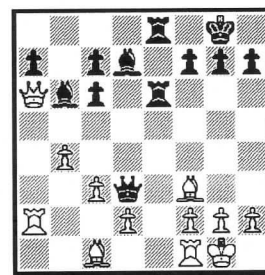
1....,B:I!! 2.η:B,A03+ 3.Ρη1,Πε6 4.Βγ2,Π:δ! 5.A:Π (Εάν 5.Π:Π;;,Πε1 ♗,I:A 6.Βε4, Ιε2+! (Με τη κίνηση αυτή ο Μαύρος αναγκάζει το Λευκό ν’ απομακρύνει τη Βα-σίλισσα του από τον έλεγχο του τετραγώνου, ,η6“ απ’ όπου ο Μαύρος θα κάνει το ματ.) 7.Β:I,Πη6 ♚

Διάγραμμα Δεξιά: Θέση μετά τη 17^η κίνηση των Λευκών.

17.....,B:A!! 18.η:B,Πη6+ 19.Ρ01,A03 20.Πδ1 (Εάν

Νέα Υόρκη, 1857

Morphy

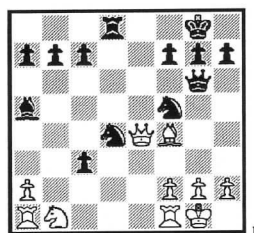
Paulsen

20.Πη1,;Π:Π+ 21.Ρ:Π,Πε1+ 22.Βζ1,Π:Β±ή 20.Βδ3,ζ5!
21.Βγ4+,Ρζ8! 22.Πδ1,Αη2+ 23.Ρη1,Α:ζ+ε.α. 24.Ρζ1, Πη2 25.
Βθ4 (Εάν 25.δ4,Π:θ 26.~,Πθ1±),Πε2! 26.Βδ8+,Ρζ7 27.Βθ4 (Ε-
άν 27.Βδ7+,; Ρη6! 28.~, Π:θ 29.~,Πθ1±),Α:ζ 28.Β:Α,Πε2:Β+
29.Ρε1,Π:θ 30.~,Πε2+ 31.Ρζ1, Πθ1±ή 20.Βδ3,ζ5! 21.Βγ4+,Ρζ8!
22.~,Αη2+ 23.Ρη1,Α:ζ3 ε.α. ή 20.Πη1,; Αη2+ 21.Π:Α,Πε1+
22. Πη1,Πε1:Π±Πη6:Π±ή 20.Πη1,; Αη2+ 21.Π:Α,Πε1+
22.Βζ1, Π:Β+ 23.Πη1,Πε1:Π±Πη6:Π±),Αη2+ (Εάν 20....,Α:ζ
21.Βζ1! (Εάν 21.~,Αη2+), Α:Β 22.Π:Α,Πε2 23.Πα1 (Εάν
23.Π:Α,; Π:Π 24.θ4 (Εάν 24.~,Πζ1±),Πζ1+ 25.Ρθ2, Π:Α -+),Αβ6
24.~,Πθ2 25.~,Π:θ±) 21.Ρη1,Α:ζ+ε.α. 22.Ρζ1,Αη2+ (Σ' αυτό
το σημείο, δυστυχώς, ο Μόρφου δεν είδε ότι είχε ματ σε 4
κινήσεις!! Το ανακάλυψε αργότερα ο Steinitz όταν ανέλυσε
τη παρτίδα. Ιδού ο συνδιασμός της νίκης. 22....,Πη2! 23.Βδ3
(Εάν 23.Β:Α,Π:θ 24.~,Πθ1±),Π:ζ+ 24.Πη1,Πη2++ ε.α. 25.Ρζ1/
Ρθ1,Πη1±) 23.Ρη1,Αθ3+ (Ο Bauer, κατά άλλη εκδοχή ο
Maroczy, βρήκε την εξής συνέχεια με την οποία κέρδιζε ο
Μόρφου. 23....,Αε4+ ε.α. 24.Ρζ1,Αζ5! 25. Βε2,Αθ3+
26.Ρε1,Πη1±) 24.Ρθ1,Α:ζ 25.Βζ1,Α:Β 26.Π:Α,Πε2
27.Πα1,Πθ6 28.δ4 (Εάν 28.Ρη2,Αβ6+ε.α. 29.Ρζ3/Ρη3,Πθ6:θ2
-+),Αε3! 29.Α:Α,Πθ6:θ2+ 30.Ρη1, Πε2-η2± Η ανωτέρω παρ-
τίδα διήρκεσε 4 ώρες!!

Κατωτέρω σας παρουσιάζουμε μερικές θέσεις από φινάλε παρ-
τιδων που έπαιξε κατά το διάστημα των 3 χρόνων της σκακι-
στικής σταδιοδρομίας. Θυμάστε το „φαινόμενο“ επί το έργο
του!!

Νέα Υόρκη,1857

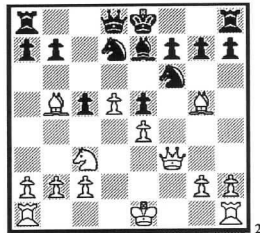
Morphy

Marache

Θέση μετά τη 19^η κίνηση
(19.Βε4;) του Λευκού.

Mink

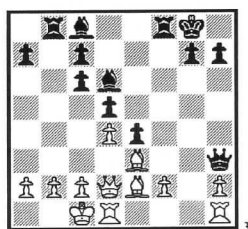

Morphy

Θέση μετά τη 10^η κίνηση (10.Α-
ε7;) του Μαύρου. Τι έπαιξε εδώ
ο Μόρφου, ώστε μετά από δύο κι-
νήσεις να κερδίσει κομμάτι;

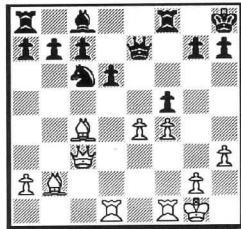
Νέα Ορλεάνη,1858

Morphy

Bird

Amater

Morphy

Θέση μετά τη 17^η κίνηση (17.0-0-0;) του Λευκού. Θέση
μετά τη 18^η κίνηση (18....,Βε7;) του Μαύρου.

Διάγραμμα 1

19....,Ιη3!! 20.Β:Β (Εάν 20.Βε7,Ιδε2+ 21.Β:Ι,Ι:Β+ 22.Ρθ1,Ι:Α
23.Πη1,Πδ1!! 24.~, Β:η±ή 20.Βε7,Ιδε2+ 21.Β:Ι,Ι:Β+ 22.Ρθ1,Ι:Α

23.η3,Βε4+ 24.ζ3,Β:ζ+!! 25.Π:Β,Πδ1+ 26.Πζ1,Π:Π±,Ιε2±

Διάγραμμα 2

11.δ6!!,Α:δ 12.0-0-0!,Αε7 13.Α:Ι,Α:Α 14.Π:Ι,Βα5 15.Π:α+
ε.α.,Ρζ8 (Εάν 15....,Ρδ8 16.Πθδ1+,Ργ8 17.Πηδ7+ -) 16.Αγ4,~
17.Π:ζ+-. ή 11.δ6!!,Α:δ 12.0-0-0!,Βγ7 13.Ιδ5,Βα5 14.Ι:Ι+,η:Ι
15.Α:Ι+,Ρ:Α 16.Α:ζ,Πθε8 17.Βδ3,Βγ7 18.Βδ5,Βγ6;
19.Β:ζ+,Ργ8 20.Β:Π+, Βδ8 21.Β:Β±ή 11.δ6!!,Α:δ 12.0-0-
0!,Βγ7 13.Ιδ5,Βα5 14.Ι:Ι+,η:Ι 15.Α:Ι+,Ρ:Α 16.Α:ζ, Πθε8
17.Βδ3,Βγ7 18.Βδ5,Πε6 19.Α:ε,ζ6 20.Α:Α,Π:Α
21.Β:Π+,Β:Β 22.Π:Β+Ρ:Π 23. Πδ1+,Ργ6! (Εάν 23....,Ρε5;
24.Πδ5+,Ρ:ε 25.Π:γ,β6 26.Πγ7,θ5 27.Πθ7,ζ5 28.Π:θ+ -)
24.Πζ1,Πζ8 25.Πζ5!,Ρδ6 26.Ρδ2!,Ρε6 27.Ρε3+ -.

Διάγραμμα 3

17....,Π:ζ! 18.Α:Π,Βα3!! 19.γ3 (Εάν 19.β:Β,; Α:α±),Β:α
20.β4,Βα1+ 21.Ργ2,Βα4+ 22. Ρβ2,; Α:β 23.γ:Α,Π:β+ 24.Β:Π
(Εάν 24.Ργ3,; Ββ3± ή 24.Ργ1,Βα1+ 25.Ργ2,Ββ2±), Β:Β+
25.Ργ2,ε3! 26.Α:ε,Αζ5+ 27.Πδ3,Βγ4+ 28.Ρδ2,Βα2+
29.Ρδ1,Ββ1+ 30.Αγ1,Α:Π 31.Α:Α,Β:Α+ 32.~,Β:δ+ -.

Διάγραμμα 4

19.Πδε1!,Πζ6 20.ε:ζ,Βζ8 21.Πε8!!,Β:Π 22.Β:Π,Βε7 (Εάν
22....,η:Β 23.Α:ζ±) 23. Β:η+!! ,Β:Β 24.ζ6,Β:η+ (Εάν 24....,Βζ8
25.ζ7+ ε.α.,Ιε5 26.ζ:Ι,θ5 27.ε6+ ε.α,Ρθ7 28. Αδ3+,Ρθ6
29.Πζ6+,Ρη5 30.Πη6+,Ρζ4 31.Ρζ2!,~ 32.η3±ή 24....,Βζ8 25.ζ7+
ε.α., Ιε5 26.ζ:Ι,θ5 27.ε6+ ε.α,Ρθ7 28. Αδ3+,Ρθ6 29.Πζ6+,Ρη7
30.Πη6++ ε.α.,Ρθ7 31. Πη8+ ε.α.,Ρθ6 32.Αγ1±) 25.Ρ:Β,Α:θ+
26.Ρ:Α,θ5 27.Πη1+ -.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.)"Ο Ξυλόπυργος", τεύχος 4 και 5, Ξυλόκαστρο 1984.
- 2.)"Το Σκάκι", του Τ. Σιαπέρα, Τόμος 1^{ος}, Αθήνα 1970.
- 3.)"Το Σκάκι για Όλους", του ΕΙ. Pritchard, εκδ. Ι. Σιδέρης.
- 4.)"Από την Ιστορία του Σκακιού", του Η. Κουρκουνάκη, Α-
θήνα 1986.
- 5.)"Ο Σκακιστής", τεύχος 25, Αθήνα 1970.
- 6.)Από Προσωπικές Σημειώσεις του Αρθρογράφου.
- 7.)"Συνδιασμός στο Σκάκι από το Φύλιντωρ στον Κάρπωφ",
του Raymond Keene,
Αθήνα 1978, εκδ. Κονιδάρη.
- 8.)"Πως να Νικάτε στο Σκάκι", του Fred Reinfeldt, Αθήνα
1984.
- 9.)"Εγκυκλοπαίδεια Υδρία", Τόμος 39.
- 10.)"Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούζ-Μπριτάνικα", Τόμος
43.
- 11.)"Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια", Τόμος 22.
Λόγω ανεπάρκειας χώρου στο προηγούμενο τεύχος αριθ. 20
ή Βιβλιογραφία για το άρθρο του Α. Αλιέχιν δεν δημοσιεύ-
θηκε. Γι' αυτό δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- "Το Σκάκι για Όλους" του ΕΙ. Pritchard, εκδ. Ι. Σιδέρης.
"Ο Πύργος" Σκακιστικό Περιοδικό, τεύχοι 7 και 8, Αθήνα
1975.
"Κορφές" Περιοδικό Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Α-
χαρνών, τεύχοι 83 και
84, Αθήνα 1990.

"Νέα Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Χάρη Πάτση, τό-
μος 5".

"Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούζ - Μπριτάνικα, τόμος 6".
Από Προσωπικές Σημειώσεις του Αρθρογράφου

**Τα σκίτσα είναι από το βιβλίο "Ιστορία του σκακιού" του
Ηλία Κουρκουνάκη"